

Серија 3, Број 4

март 2022

ВЕСТИ ЗА БОРБАТА ПРОТИВ ТЕРОРИЗМОТ

ЗА И ВО ВРСКА СО БАЛКАНОТ

ВО ОВА ИЗДАНИЕ

Вести и информации во врска со борбата против тероризмот - 1

Граѓанин во Србија уапсен поради сомневање дека обезбедувал помош за ИСИС - 2

На Косово осудени четири странски терористички борци кои се вратиле во земјата во јули 2021 година - 2

Како терористите го користат Интернетот: Нов извештај од групацијата Технологија против тероризам поддржана од ОН - 2

Вештини на интервјуирање: Суштина - 3

Вести за борбата против тероризмот и ажурирање на информациите и поврзување на нашите партнери во регионот

Министерство за правда на САД,

Канцеларија за развој, помош и обука на обвинителствата во странските држави (ОПДАТ) во партнерство со Бирото за борба против тероризам при МНР на САД

Во ова издание Ви носиме вести за успешното кривично гонење на странски терористички борци на Косово и неодамнешното апсење на едно лице во Србија, осомничено за тероризам. Известуваме и за начинот на кој терористите го користат Интернетот за ширење на нивната пропаганда. Конечно, ја продолжуваме нашата серија практични совети за интервјуирање осомничени лица.

Том Саундерс
Постојан правен советник на
ОПДАТ за борба против
тероризмот на Балканот
ОПДАТ/МПСАД
Амбасада на САД во Сараево
SaundersTN@state.gov

Јасенка Феризовиќ
Правен советник
ОПДАТ/МПСАД
Амбасада на САД во Сараево
FerizovicJ@state.gov

Клеј Стифлер
Постојан правен советник на
ОПДАТ за борба против
тероризмот на Балканот
ОПДАТ/МПСАД
Амбасада на САД во Тирана
StifflerRC@state.gov

Бледар Башановиќ
Правен специјалист
ОПДАТ/МПСАД
Амбасада на САД во Тирана
BashanovicB@state.gov

Граѓанин во Србија уапсен поради сомневање дека обезбедувал помош за ИСИС

Во месец февруари 2022 година, надлежните српски власти го уапсија Игор Деспотовиќ, за кој се тврдело дека повикувал и се обидува да обезбеди поддршка за ИСИС преку социјалните мрежи. Според Вишиот суд во Белград, Деспотовиќ отворил и раководел со повеќе профили на социјалните мрежи, преку кои јавно споделувал текстови, снимки и фотографии во кои се велича ИСИС и се „промовираат акциите на таа организација, со повици за давање материјална помош и за приклучување во нејзините редови, вооружена борба, насилство и самоубиства“. На Деспотовиќ му е одреден 30-дневен притвор, а истрагата продолжува понатаму.

До денес, седум лица се гонети за терористички дела поврзани со ИСИС во Србија. Сите седум обвинети биле осудени и им биле изречени казни од седум и пол до 11 години. Исто така, десетици луѓе биле осудени и добиле условни казни за учеството во борбите во Украина. (Овие случаи поврзани со Украина датираат пред конфликтот што започна на 20 февруари 2022 година.)

Извор: [Во Србија лишен од слобода еден граѓанин осомничен за 'величање' на Исламската држава](#)

На Косово осудени четири странски терористички борци кои се вратиле во земјата во јули 2021 година

Во месец јануари, Специјалното одделение при Основниот суд во Приштина осуди четворица странски терористички борци за организирање и учество во терористичка група поради нивните улоги и активности на патување во Сирија и борба на страната на ИСИС.

Фидан Демоли, Садри Нерјовај, Скендер Керими и Кујтим Дацај, кои беа вратени во Косово од Сирија во месец јули минатата година, ги признале делата за кои се товарат. Демоли е осуден на две години и шест месеци затвор за приклучување кон ИСИС во 2014 година и за неговата улога како борец и чувар, сè додека не бил заробен од страна на Сириските демократски сили во 2019 година. Дацај признал дека отпатувал во Сирија со сопругата и ќерката во 2014 година, за да се приклучи кон ИСИС, каде што служел како борец и инструктор за идните снајперисти. Тој е осуден на три години и осум месеци затвор. Нерјовај и Керими се осудени на по три години и шест месеци.

На двајца други странски терористички борци, кои беа вратени во јули, во моментот им се суди за слични обвиненија.

Програмата ОПДАТ при МП на САД помогна во враќањето на странските терористички борци, како и во обезбедувањето на доказите од бојните полиња што беа потребни за добивање осудителна пресуда и му помогна на Косово да добие одговор на барањето за взаемна правна помош, без кој обезбедените доказите не ќе можеа да се користат на суд.

Извори: [Осуден на 3 години и 3 месеци затвор за учество во војните на ИСИС и учество во снајперскиот баталјон](#)

[Признание за борба на страната на ИСИС, обвинетиот за тероризам е осуден на 2 години и 6 месеци затвор](#)

[Обвинетиот терорист осуден на 3 години и осум месеци затвор - обвинет дека бил обучувач на снајпери во ИСИС](#)

[Обвинетиот за учество во ИСИС е осуден на 3 години и 6 месеци затвор](#)

Како терористите го користат Интернетот: Нов извештај од групацијата Технологија против тероризам поддржана од ОН

Владите кои се борат против употребата на интернет од страна на терористите, често се фокусираат на главните компании кои раководат со социјални медиуми, како што се Facebook (сега Meta), Youtube.com и Twitter. И додека социјалните медиуми остануваат моќна алатка за терористите и другите насилни екстремистички групи, овие групи, исто така, создаваат и управуваат со свои веб страници, заобиколувајќи го надзорот што инаку го вршат поголемите компании. Според еден нов извештај, веб страниците што се под контрола на терористите и насилните екстремисти (ВСКТНЕ), „претставуваат една од најзначајните закани за глобалните напори за справување со терористичката злоупотреба на

интернетот“.

Според наведеното на нивната веб страница, Технологија против тероризмот (ТАТ) е всушност една група на експерти за борба против тероризам и лица што работат на развој, кои соработуваат со технолошката индустрија за „справување со прашањето на употребата на Интернетот од страна на терористите, со паралелно почитување на човековите права“. Во јануари ТАТ го објави својот извештај насловен како *Закана од веб страниците под контрола на терористи и насилни екстремисти*, во кој се тврди дека владите и истражувачите не успеале соодветно да се фокусираат на заканата која потекнува од ВСКТНЕ.

ВСКТНЕ се користат првенствено за ширење и архивирање на пропаганда, за регрутирање нови членови и како можност за меѓусебна внатрешна комуникација меѓу постоечките членови. Од месец јануари 2021 година наваму, ТАТ идентификуваше 198 веб страници за кои ТАТ смета дека се под контрола и

управувани од терористи и насилни екстремисти, кои претставуваат веродостојна и итна закана за општеството.

„Фактот што терористите и насилните екстремисти можат неказнето да управуваат со стотици веб страници, кои привлекуваат милиони прегледи, претставува неуспех на целокупниот глобален онлајн сектор за борба против тероризмот“, изјавил Адам Хедли, основач на ТАТ. „Веб страниците под контрола на терористите се клучната стратешка закана во однос на употребата на Интернетот од нивна страна“.

Како одговор на оваа закана, во извештајот на ТАТ се содржат повеќе различни препораки за владите, компаниите што нудат интернет инфраструктура и за истражувачите/граѓанското општество. Четирите препораки на ТАТ наменети за владите се следниве:

- Во дискусиите за политиките во врска со терористичката употреба на интернетот, акцентот поставете го токму на ВСКТНЕ;
- Развијте „глобална стратегија за ублажување на ефектите“ за борба против ВСКТНЕ, вклучувајќи и координација со други држави врз основа на владеењето на правото;
- Уверете се дека напорите за борба против ВСКТНЕ се преземаат „со целосно почитување на човековите права“, вклучувајќи ја и слободата на изразување; и
- Обезбедете јасни упатства за одредување на субјектите кои треба да бидат означени како терористички групи,

бидејќи јасните упатства го олеснуваат обезбедувањето соработка од страна на високо технолошките компании во борбата против овие веб страници.

ТАТ соработува со технолошкиот сектор, со цел, да ги идентификува веб страниците со содржина поврзана со тероризам. Откако надлежните државни органи ќе обезбедат докази дека страницата е управувана од некоја терористичка група, тие можат да преземат повеќе различни дејства, како на пример, да работат заедно со организацијата задолжена за регистрација на Интернет домени (DNS), за да ја направат спорната веб страница недостапна за јавноста или да соработуваат со најпопуларните Интернет пребарувачи, со цел, да ја „избришат“ страницата и да го отежнат нејзиното пронаоѓање.

Секој обид на владините институции за оневозможување или бришење на одредена веб страница, значи можни проблеми поврзани со слободата на говорот и изразувањето. ТАТ нагласува дека „евентуалните дејствија против сомнителните ВСКТНЕ, треба да се преземаат само откако целта на веб страницата ќе биде потврдена со високо ниво на веројатност и соодветни докази“. Тврдењето за постоење криминална активност треба да биде јасно и поткрепено со доволно докази, за да се избегне евентуалното незаконско сузбивање на легитимниот говор од страна на владините органи.

Извор: [Заканата од веб страниците под контрола на терористите и насилните екстремисти](#)

Практичен совет

Вештини на интервјуирање: Суштина

Во претходното издание на овој билтен, ве запознавме со осумте чекори на успешните интервјуа. Разбирањето на тие чекори, сепак, е само почетна точка. Постојат различни фактори кои влијаат врз квалитетот и квантитетот на информациите што ќе се добијат во текот на интервјуто, а истражителите треба да совладаат низа вештини и техники, кои можат да им помогнат да бидат успешни во водењето интервјуа. Во ова издание ви презентираме некои од овие вештини и техники, а особено оние кои се применуваат толку често, што се од суштинско значење.

Однесување. Добрите истражители мораат секогаш да ја имаат контролата под свое и да „доминираат со ситуацијата“. Меѓутоа, доминацијата ретко може да се постигне преку ароганција, бидејќи ароганцијата создава непријателство кај повеќето од испитаниците, без разлика дали тие лица се виновни или не. И ако истражителот, за возврат, одговори на непријателството со ескалација на својата ароганција, како што често постапуваат многу од неискусните службени лица за спроведување на законот, тогаш меѓусебната конфронтација е неизбежна. Истражителите треба да запомнат дека удобноста и релаксираноста, а не ароганцијата, укажуваат на доминација: „Однесувањето, а не зборовите, ја одредува доминацијата. Луѓето што знаат како да водат разговори знаат дека впечатокот на самодоверба и леснотија е она што го карактеризира однесувањето на навистина доминантните луѓе“.

Поучување за правата. Истражителите мораат секогаш да ја почитуваат нивната законска обврска за давање поука на лицата со кои разговараат за нивните права. Меѓутоа, истовремено, истражителите треба да направат сè што можат, за да го избегнат „заstraшувачкиот ефект“ што може да го предизвика ваквото предупредување. За да го постигнат тоа, истражителите најпрво треба да престанат да гледаат на правната поука како на пречка и да почнат да ја сметаат како алатка за остварување на нивната цел - вистината. Секој добар истражител користи задолжителни предупредувања, за да испрати порака дека може да му се верува и дека е правичен, со цел, да го подобри процесот

на градење добар меѓусебен однос со соговорникот.

Водење белешки. Иако е важно да се водат белешки за време на интервјуто, тоа, исто така, може и да смета на разговорот, затоа што предизвикува подолги паузи додека истражителот пишува, намалувајќи ја можноста за истражителот да го набљудува соговорникот и да го поттикнува на давање одговори, притоа имајќи можност многу повнимателно да ги одмери неговите или нејзините зборови и одговори. Од таа причина, истражителите треба да се погрижат нивното водење белешки да не го попречува текот на интервјуто.

Слушање. Ефективното слушање е најважната техника за целиот процес на водење интервју, затоа што „она што е прашано и она што е одговорено значи малку, а она што е слушнато и разбрано значи сè“. Истражителите треба да запомнат дека слушањето е активен процес, кој зависи од менталната ангажираност: „Ние слушаме со нашиот мозок повеќе отколку со нашите уши“. Иако концентрацијата е клучна за овој процес, постојат некои специфични техники, кои можат да им помогнат на истражителите да ги подобрат своите вештини на слушање. Овие техники го вклучуваат следново: 1) обезбедување невербални показатели на слушање (како што е на пример кимањето со глава), 2) повремено парафразирање на она што го кажал соговорникот и 3) воздржување од носење било какви судови или одлуки или во најмала рака, да се избегне истите да се откријат прерано.

Извор: Џон Е. Хес, *Спроведување интервју и распит за припадниците на органите за прогон*, Второ издание, Издавачка куќа Андерсон (2010)